

ZORAN SPASOJEVIĆ / DAR PRAZNINE

BIBLIOTEKA *B R A Z D E*

3

Uređivački odbor

Jovan M. Živanović
Milan Nikolić
Borislav Horvat

Urednik

Borislav Horvat

Naslovna strana

Bronzana fibula sa stilizovanom ptičjom predstavom na luku,
V vek, Gradac kod Kragujevca. Arheološka zbirka Narodnog
muzeja u Kragujevcu.

ZORAN
SPASOJEVIĆ

DAR
PRAZNINE

kb

1986

SPAVANJE

Neko je rekao da još postojim
Zar nekoga brine što ne znam ko sam

1.

Točimo mesečinu
u kadu
u kojoj se kupaju umorne igračice

Jedna devojka na prozoru
podseća me na ženu koju sam poznavao

DEVOJKO NE GLEDAJ U PUSTOLOVA

Išli smo po tragu psa sumraka
Lajao je na trbuh igračice
Sa koga se cedio ostatak mesečine

2.

Dan je protrčao pored nas
Nečujno
Sa rukama u džepovima
Sa suzama
Sa zorom za leđima
Sa večerom za petama

3.

Tri puta bacam tri šešira:
crveni beli i plavi.
tri puta pokušavam da stvorim dugu,
tri puta po tri puta
molim sreću da izleti
iz jednog od tri šešira.

4.

Bili su . . .
. . . i nisu bili,
Noć je navirala.
Nadošla je do očiju.
Tišina je sejala muziku.
On je sakupljao suze u violini.
život se skidao
sa čiviluka svesti.

Uramio je pozornicu
Na daskama su se
zbunjeno opirali.
Mislím, neki muškarci
i neka njihova ljubavnica.

Bili su . . .
. . . i nisu bili.

Noć ih je očekivala.

5.

Bili smo na dnu praznine
Nazvali su je rajem za snove izgubljenih
Slušali smo kroz dim žrtvovanih
naricanje čoveka koji je gubio karte

6.

Prosjak je ponovo prošao.
Oko ponoći.
Nije rekao svoju tajnu
Nije se poklonio.
Otišao je u večnost
vukući štap
koji mu se upreo oko ruke.

7.

Dobio sam poklon.
od Vas.
Prodao sam ga.
Bože mili
Nasmej se bar sada.

TI BOŽE ĆUTIŠ

Nek se sve puši od čuda
što oči dremaju na ljuto
a ja SAN
potržem trule kobile
hodnicima razrezane pupčane vrpce

8.

Mrtva školjka
se
više ne zatvara
šteta
a bila je san zaljubljenih

9.

Skidao sam vranino gnezdo.
Prošlost je hujala mojim žilama;
dugim sekundama.

Vetar se zadimi,
Uguši vranino gnezdo.
Ruka mi upade u crno-dimeći komad hleba.
Vrisnuo je od užasa.
Ugledah zoru.

10.

Ja se kockam
dok zvezde
mešaju sudbine.

PRVI BEZIMENI PERIOD

I

Jesam li lud
ili zbunjen
reče
bednik
skide zvezdu
i
izgubi se u magli

II

Čuo se pisak lokomotive,
njeno brektanje.
Potom je počela polako
da izdiše u daljinu.

Sedeo sam kraj prozora,
čekao svoju daljinu.
U mislima mi se isprečila
jedna noga do pola;
do pola noga,
od pola prepreka.

Daljina je postala nedostižna.
Još jedan pisak.
Sapleo sam se o sledeću nogu,
od pola prepreku.

III

Pomeša se svetlost s tamom.
Preseče je . . . i neki su, zbog toga, plakali.
Bilo je.
Neobično visoko, neobično zastrašujuće,
nedostižno daleko od spokojstva.

IV

Sedeo je na vrhovima prstiju.
Mi smo se prekrstili u dimnjaku.
I nestali u paklu.

NEŽNI PERIOD

I

I zgrabi me neko
I izvuče me neko
Kao nežno
Kao s ljubavlju

Osećam razdraganost
na zaposlenim rukama
u oslobođenom plamenu
sa zevom na ustima
i utopljenim mislima

II

Stojim pred tobom

Zavezan

Pokušavam da ti čitam misli

Mesec žubori

Pretaćući zrake preko lišća-skrivalice

Uspavana

nešto juriš kroz talase moga tela

Još osećam tvoja bedra

među laktovima

Tvoje ruke

u mom telu

III

Sad kad stojimo na istom putu
darovaćeš mi srce
da mi pokazuje vreme.

 Staviću ti u kosu buduća proleća
 da bi mogla da me čuješ.

Uramiću ti smeh
da nas u nevreme čuva.

 Darovaću ti vrata stare kuće
 da ne budeš lenja
 sad kad stojimo na istom putu.

DRUGI BEZIMENI PERIOD

Nije to bilo tako davno.
Dešavalo se to u vremenu koje nije imalo ni kraj, ni početak. Niko nikome nije držao stranu, niko nikome nije bio potreban, svi su bili zauzeti, i niko nije imao ni kraj ni početak.

I

Unutar biča nadoše se kosti iscedene
Unutar pogleda besramnosti rodiše se iskre uzbuđenja
Oči padoše na laktove i ja progledah:

Orlu se obesih oko vrata
Ostavih telo
te se vinuh u neizvesnost
da se pročujem

pročuh se
a orlu prođe vek:
da me ostavi
da me ne vrati

II

Treba izbeći robiju. Za nas. Oboje. Za Vas.
Za nemoguće. Bilo gde. Bilo kad.

1.

Rob je sve rekao.
sebi u nedra.
Štapom su merili dubinu bola
On je sekao prisutne poglede
kršio ruke
lomio prste
Neki su ih posle sejali
gajili
bacali

Rob se kao smeškao
kao ćutao
kao besneo pod teretom
kao UMRO
I svi su ga gazili
Kao tražili

2.

Dva iseljenika su uznemirena
Od ruku prave krstove
Od nogu pletu užad
Od očiju grade vešala
Željom kopaju raku

III

Još samo juče,
kao po violini gudalo,
prelaze i prolaze,
nežnim i grubim uzdasima:
nesačuvano jutro,
nepokriveno večer.
kao ptice na ivici raja
tako blizu zagrljaju pakla
u koji ako hoćeš
možeš da zagaziš u blatnjavim nogama
u koji ako moraš
možeš da zagaziš u blatnjavom odelu.

1.

Dve glave se protežu:
duž ulica
duž snova

Ostavljam slutnju na peškuru
koji će da pokrije ključaonicu
između naših soba

2.

Tako nešto izazovno, šareno-drveno, u krvi uspavano
SMETA

Ima oko prstiju dve crne trake.

To je neobično slično merdevinama za nepoznato.

To je paljevina.
LOMAČA.

Moje će pesme ponovo biti žrtve jezika bez misli.

3.

Posmatrajući zamagljene vrhove tvrdih planina,
želiš da postaneš deo njih.
Hoćeš da budeš stena,
pa da prkosiš i premeštaš snove.
Ne voliš da se kockaš
pa misliš da si izbegao najgore.

Glava ti još juri ispred mreže
izbegavajući bačenu kost što ti kruži oko usta.
Govoriš kao u snu dok ti noge
nekontrolisano skaču po trnju.

Kupajući tvojim mirisom njeno telo
počeo sam da verujem u sreću.

TREĆI BEZIMENI PERIOD

I

Nije vreme da se ljutiš. Sve se menja. Neko misli na tebe. Ja sam gladan i mislim na svoje bližnje; ako mislim na boga ostaću gladan i postićen, smešan.

Nije vreme da se smrzneš.

Napuštaš nokte?

Misliš - ne misliš?

sanjaš - na zemlji si?

Devojka te čeka na pragu punom kiše

simpatično obnažena

nudeći ti hrabrost i slavu

a ti stojiš u zaklonu lažnog cveća

guraš glavu u vetar

nećeš da se skloniš pod njenu kosu

Ti misliš da je gladna

pa te se setila

Ja sam sam gladan i mislim na svoje bližnje; ako mislim na boga ostaću gladan i postićen, smešan.

II

Postoji jednostavno podavanje
životu

u pustim snovima

Postoje baksuzi:

jezik

otac

neispunjene kletve i

samoubica

Pismo od upotrebljavanog otrova

pravi ožiljak

po situ od upijaće hartije

Svetla noć odlazi

daleko od oka

daleko od srca

Moj svet se uskomešao

zbunio

i oplakuje lepotu očekivanog dana

izgubljenog u nečijoj podsvesti

III

Gde stavljaš čistu postelju
Gde kačiš dlakave grudi
Gde pronalaziš slepe ivice greha
Gde skrivaš plodove čudljivih
Gde razbijaš izloge ispreturanih kreveta
Gde sanjaš mokre čaršave
Gde razbijaš san
Gde probudiš sebe uplakanog

Koje lažeš vetrove
Koje hajke zalećeš
Koje haljine kupuješ za njeno nago telo
Koje bunare zatrpavaš njenom kosom
Koje slike čuvaš pod jastukom

IV

I crpi se svetlost
kroz običaje naših predaka
kroz običaje budućih naslednika

Prosipa se svetlost božja
kroz ruke velike težnje
na BES
u prazninu

PERIOD KOJI NE PRIPADA NIKOME

I

Pošli su na daleko i smejali se glasno.
Ja sam pokušavao da kažem istinu;
KAO DA JE TO LAKO.

Drvoredi su stražarili pod prozorima.
Činilo mi se da jedino kod njih postoji
nekakav red: vojnički grub i postojan.

Oni su ko zna gde već stigli;
ni glas im se više nije čuo.

II

Unese razvigorac monotonu tugu u šuplje kosti
napuštenog grada
Začudene oči posmatraju odlazak sreće
koja beži poput ptice iz kaveza
Krik hladnih usana
iz očiju
razdire mozak
Kiša usamljenosti plavi
napušteni grad
Pokisle reči traže skrovište u kapilarima

1.

Na mahovini glava
na glavi parče ruke
VADI JEZIK
da zatvara ostala čula

2.

Rađaju se prošlosti.
Uništavaju ih budućnosti.

3.

Danas sam rekao ovoliko
a ne znam da li je to dosta
za sutra
za prekosutra
ako zakažem
ako se otisnem
daleko od vas
daleko od sebe

POSLEDNJI PERIOD

I

Prašnjam drumom
na olovnim nogama
kolona vojnika
 Iz nekog boja
 valjda

Drum će postati slavan
ili možda uklet

Pod vašim nogama
leže olovni vojnici
 Iz nekog boja
 valjda

II

Dajem glas
za prolećno polje
za polugu bez budućnosti
za NE na samrti
za belu mačku u vreći

bacam pogled po kupoli svetlosti
da ugledam svoj glas
da se divim njegovoj veličini
da mu kažem: BUNI SE

buni se
na mekom jastuku
na krutoj slamarici

pa pokupi pršljenove
pa počisti lažne suze
pa ih sveži za polomljene sanke
da se sjure u nepovrat

III

Sam sebi slažem
vremena i snove.
Sam sebi sam
senka i otrov.

IV

Samo jednom se nađeš na kraju
i odmah postaješ deo prošlosti
Samo jednom se nađeš
oči u oči. Sa samim sobom
i saznaš
dokle ćeš

SADRŽAJ

SPAVANJE - - - - -	5
PRVI BEZIMENI PERIOD - - - - -	13
NEŽNI PERIOD - - - - -	16
DRUGI BEZIMENI PERIOD - - - - -	19
TREĆI BEZIMENI PERIOD - - - - -	25
PERIOD KOJI NE PRIPADA NIKOME - - - - -	29
POSLEDNJI PERIOD - - - - -	33

Zoran Spasojević
DAR PRAZNINE

Izdavač
Književni klub "Katarina Bogdanović"
34000 Kragujevac, Filipa Kljajića 15

Za izdavača
Dimitrije Tadić

Recenzenti
Jovan M. Živanović
Borislav Horvat

Korektor
Saša Milenić

Štampa
GRO "Nikola Nikolić", Kragujevac
Mikuša Gajevića 1

Tiraž: 500 primeraka

Septembar, 1986.

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

VRSTA GRADE..... : monografska publikacija, tekstualna građa,štampana
DRŽAVA IZDAVANJA..... : Jugoslavija, Srbija
GODINA IZDAVANJA..... : 1986
JEZIK TEKSTA/ORIGINALA . : srpski (ćirilica) /
RAD POSEDUJE..... : publikacija nije ilustrovana
AUTOR..... : Spasojević, Zoran
NASLOV..... : Dar praznine
IMPRESUM..... : Kragujevac : Književni klub "Katarina Bogdanović", 1986
ŠTAMPARIJA..... : . - (Kragujevac : "Nikola Nikolić")
FIZIČKI OPIS..... : 35 str., 20 cm
ZBIRKA..... : (Biblioteka Brazde ; 3)
NAPOMENE..... : Tiraž 500.
COBISS.SR-ID..... : 72132876

DATABASE: Library of Congress Online Catalog
YOU SEARCHED: Author/Creator Browse = spasojevic zoran
SEARCH RESULTS: Displaying 1 of 2.

Dar praznine / Zoran Spasojević c.

LC Control Number:	99183800
Type of Material:	Text (Book, Microform, Electronic, etc.)
Brief Description:	Spasojević, Zoran, 1949- Dar praznine / Zoran Spasojević c. Kragujevac : Knjizevni klub "Katarina Bogdanović c", 1986. 35 p. ; 20 cm.
CALL NUMBER:	PG1419.29.P34 D37 1986 Copy 1
-- Request in:	Jefferson or Adams Bldg General or Area Studies Reading Rms
-- Status:	Not Charged

ЗОРАН
СПАСОЈЕВИЋ

**ДАР
ПРАЗНИНЕ**

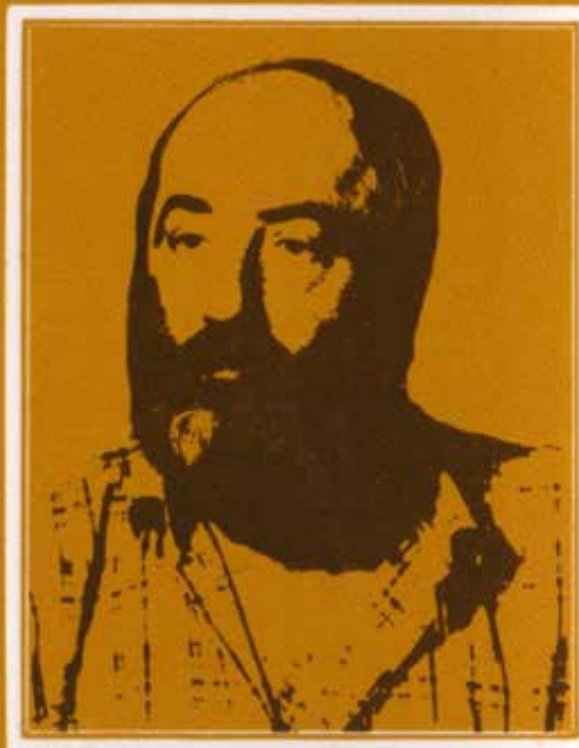
кѢ

Зато је дар празнине најпре упознавање садржаја празнине као такве, а потом њено превазилажење. (...) То је на потки сазревања меко, обазриво и избирљиво ткање стиховима који оквиром само једне песме назначују читав сегмент живота.

Јован М. Живановић

Одбир најнасилнијих сензација, без „дозволе свести“ ушавши у песму, кроз ове истргнуте записе, стенографске отиске сна и јаве који „свесно превиђају обиље класичног стихотворства“, документ је фантастике свакодневице, оног калдероноовског закључка да је живот сан, који већ вековима траје као човеково проклетство али и понос, онај занос са елементима бајковитости којој се човек увек изнова враћа не би ли уједино своје хаотичне силе оспораване хладним разумом науке. На дну те тврдње човеков сан о слободи, игри као њеној функцији и сазнању као једином циљу, блеска путањом ка-себи-самоме, дуг попут историје људске врсте.

Борислав Хорват

Зоран Спасојевић је рођен 1949. године у Крагујевцу. Завршио гимназију. Стихове и прозу објављивао у „Црвеној застави“, „Светлости“, „Младом машинцу“, ФАКК-у „Омладинским новинама“, „Студенту“ и „Корацима“.